

מסכת חולין פרק ז

(פט,ב) משנה: גיד הנשה נוהג בארץ ובחוצה לארץ, בפני הבית ושלא בפני הבית, בחולין ובמוקדשין. ונוהג בבהמה ובחיה, בירך של ימין ובירך של שמאל. ואינו נוהג בעוף, מפני שאין לו כף. ונוהג בשליל. ר' יהודה אומר: אינו נוהג בשליל. וחלבו מותר. ואין הטבחין נאמנין על גיד הנשה, דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: נאמנין עליו ועל החלב

גמרא: {מוקדשין פשיטא! - משום דאקדשיה, פקע ליה איסור גיד מיניה?! ^ וכי תימא: יש בגידין בנותן טעם, ואתי איסור מוקדשין וחייל איסור גיד - האי "מוקדשין נוהג בגיד" מיבעי ליה! אלא קסבר: אין בגידין בנותן טעם, ובמוקדשין איסור גיד איכא, איסור מוקדשין ליכא!

{וסבר תנא דידן אין בגידין בנותן טעם?! והתנן: ירך שנתבשל בה גיד הנשה, אם יש בה בנותן טעם, הרי זו אסורה?! | אלא הכא בולדות קדשים עסקינן, וקסבר: נוהג בשליל, וקסבר: ולדות קדשים במעי אמן הן קדושים, דאיסור גיד ואיסור מוקדשין בהדי הדדי קאתי! {ומי מצית מוקמת לה בשליל? והא, מדקתני סיפא: נוהג בשליל, מכלל דרישא לאו בשליל עסקינן! אהכי קאמר: דבר זה מחלוקת דרבי יהודה ורבנן!

{ומי מצית אמרת דתרוייהו בהדי הדדי קאתו? והתנן: על אלו טומאות הנזיר מגלח: על המת, ועל כזית מן המת - וקשיא לך: על כזית מן המת מגלח - על כולו, לא כל שכן?! ~ ואמר רבי יוחנן: לא נצרכה אלא לנפל שלא נקשרו אבריו בגידין! - (צ,א) אלמא איסור מוקדשין קדים! | אף על גב דאיסור מוקדשין קדים, אתי איסור גיד חייל עלייהו, שכן איסורו נוהג בבני נח!

{מאן שמעת ליה האי סברא? ר' יהודה! והא מתניתין דלא כרבי יהודה! דקתני: נוהג בבהמה ובחיה, בירך של ימין ובירך של שמאל אהאי תנא סבר לה כוותיה בחדא, ופליג עליה בחדא!

{אימר דשמעת ליה לרבי יהודה בטמאה, דאיסור לאו - קדשים, דאיסור כרת, מי שמעת ליה?! | אלא הכא במבכרת עסקינן, דברחם קדוש! אואי בעית אימא, ולדות קדשים בהווייתן הן קדושים!

אמר רבי חייא בר יוסף: לא שנו אלא קדשים הנאכלין, אבל קדשים שאינן נאכלין, אין איסור גיד נוהג בהן. ורבי יוחנן אמר:

מחברת חולין - ז

אחד קדשים הנאכלין ואחד קדשים שאין נאכלין, איסור גיד נוהג בהן

אמר **רב פפא**: ולא פליגי - כאן להלקותו, כאן להעלותו!
איכא דאמרי: אמר **רב פפא** ולא פליגי - כאן לחלצו, וכאן להעלותו!

רב נחמן בר יצחק אמר: להעלותו פליגי, דתניא: (ויקרא א) "והקטיר הכהן את הכל המזבחה" - לרבות העצמות והגידין והקרנים והטלפים; יכול אפילו פרשו? תלמוד לומר: (דברים יב) "ועשית עולותיך הבשר והדם" - אי בשר ודם, יכול יחלוץ גידים ועצמות ויעלה בשר לגבי מזבח? תלמוד לומר: (ויקרא א) "והקטיר הכהן את הכל המזבחה!" - הא כיצד? מחוברין יעלו - פרשו, אפילו בראשו של מזבח, ירדו!

ומאן תנא דשמעת ליה דאמר פרשו ירדו? ארבי היא! דתניא: "והקטיר הכהן את הכל" - לרבות העצמות והגידים והקרנים והטלפים, ואפילו פרשו! והא מה אני מקיים "ועשית עולותיך הבשר והדם"? בפוקעין! הא כיצד? אעיקולי בשר אתה מחזיר, ואי אתה מחזיר עיקולי גידים ועצמות! **רבי** אומר: כתוב אחד אומר "והקטיר הכהן את הכל" - ריבה; וכתוב אחד אומר "ועשית עולותיך הבשר והדם" - מיעט - הא כיצד? מחוברין יעלו - פרשו, אפילו בראשו של מזבח, ירדו #%ורבנן: מחוברין לא איצטריך קרא לרבווי, מידי דהוה אראשה של עולה - כי איצטריך קרא לפרשו %ורבי: מחוברין דהיתירא (**צב**) לא איצטריך קרא לרבווי - כי איצטריך קרא לגיד הנשה במחובר %ורבנן: (יחזקאל מה) "ממשקה ישראל" - מן המותר לישראל %ורבי: מידי דהוה אחלב ודם %ורבנן: מצותן בכך שאני! #

אמר **רב הונא**: גיד הנשה של עולה, חולצו לתפוח {אמר **רב חסדא**: מרי דיכי! מי כתיב "על כן לא יאכל המזבח"?! (בראשית לב) "על כן לא יאכלו בני ישראל" כתיב! %ורב הונא: "ממשקה ישראל" - מן המותר לישראל!

{מיתיבי: גיד הנשה של שלמים, מכבדו לאמה; ושל עולה, מעלהו ~מאי? לאו מעלהו ומקטירו?! לא! מעלהו וחולצו! {ומאחר שחולצו, למה מעלהו?! כמשום שנאמר: (מלאכי א) "הקריבהו נא לפחתך!"

תניא כוותיה דרב הונא: גיד הנשה של שלמים, מכבדו לאמה; ושל

עולה, חולצו לתפוח

תנן התם: תפוח היה באמצע המזבח - פעמים היה עליו כשלש מאות כור - אמר **רבא**: גוזמא! השקו את התמיד בכוס של זהב - אמר **רבא**: גוזמא!

אמר **רבי אמי**: דברה תורה לשון הואי, דברו נביאים לשון הואי, דברו חכמים לשון הואי -- דברו חכמים לשון הואי - הא דאמרן; דברה תורה לשון הואי - (דברים א) "ערים גדולות ובצורות בשמים"; דברו נביאים לשון הואי - (מלכים א א) "ותבקע הארץ לקולם"

אמר **ר' יצחק בר נחמני** אמר **שמואל**: בשלשה מקומות דברו חכמים לשון הואי, אלו הן: תפוח, גפן, ופרוכת - תפוח, הא דאמרן; גפן - דתנן: גפן של זהב היתה עומדת על פתחו של היכל, ומודלה על גבי כלונסות. וכל מי שהיה מתנדב גרגיר או אשכול, מביא ותולה בה. אמר **רבי אלעזר ברבי צדוק**: מעשה היה, ונמנו עליה שלש מאות כהנים לפנותה; פרוכת, דתנן: **רבן שמעון בן גמליאל** אומר משום **רבי שמעון הסגן**: פרוכת עוביה טפח, ועל שבעים ושנים נירים נארגת, ועל כל נימה ונימה עשרים וארבעה חוטין. ארכה ארבעים באמה ורחבה עשרים באמה. ומשמונים ושתי רבוא נעשת. ושתיים עושים בשנה. ושלש מאות כהנים מטבילין אותה

בירך של ימין ובירך של שמאל -- מתניתין לא כרבי יהודה, דתניא: **רבי יהודה** אומר: אינו נוהג אלא באחת, והדעת מכרעת את של ימין; איבעיא להו: מיפשט פשיטא ליה לרבי יהודה, ומאי "דעת"? - דעת תורה! ? או דלמא ספוקי מספקא ליה, ומאי "דעת"? - דעת נוטה! ?

{תא שמע: העצמות והגידים והנותר, ישרפו לששה עשר ~והוינן בה: הני גידי, מאי עבידתיהו? ^ אי גידי בשר, ליכלינהו! ^ ואי דאיתור, היינו נותר! ^ אלא גידי צואר - אי לאו בשר נינהו, לישדינהו! ~ ואמר **רב חסדא**: לא נצרכא אלא לגיד הנשה, ואליבא דרבי יהודה, דאמר: אינו נוהג אלא באחת - אי אמרת בשלמא, ספוקי מספקא ליה, שפיר - אלא אי אמרת מיפשט פשיטא ליה - דהיתירא ליכליה, דאיסורא לשדייה! ? אמר **רב איקא בר חנינא**: לעולם אימא לך: מיפשט פשיטא ליה, והכא במאי עסקינן? כשהוכרו ולבסוף נתערבו!

מחברת חולין - ז

(צא,א) <<רב אשי אמר: לא נצרכא אלא לשמנו, דתניא: שמנו מותר, וישראל קדושים נהגו בו איסור

<<רבינא אמר: לא נצרכא אלא לכדרב יהודה אמר שמואל, דאמר **רב יהודה** אמר **שמואל**: שני גידין הן - פנימי סמוך לעצם - אסור, וחייבין עליו; חיצון סמוך לבשר - אסור, ואין חייבין עליו

{תא שמע: אכל מזה כזית ומזה כזית, סופג שמונים. **רבי יהודה** אומר: אינו סופג אלא ארבעים ~אי אמרת בשלמא, מיפשט פשיטא ליה, שפיר - אלא אי אמרת ספוקי מספקא ליה, הויא לה התראת ספק, ושמעינן ליה לרבי יהודה דאמר: התראת ספק לא שמה התראה! דתניא: הכה את זה וחזר והכה את זה; קלל את זה וחזר וקלל את זה; הכה שניהם בבת אחת, או שקלל שניהם בבת אחת - חייב. **רבי יהודה** אומר: בבת אחת חייב, בזה אחר זה, פטור

אהאי תנא סבר לה כאידך תנא דרבי יהודה, דאמר: התראת ספק שמה התראה! דתניא: (שמות יב) "לא תותירו ממנו עד בקר והנותר ממנו עד בקר באש תשרופו" - בא הכתוב ליתן עשה אחר לא תעשה, לומר שאין לוקין עליו, דברי ר' **יהודה**. **רבי יעקב** אומר: לא מן השם הוא זה, אלא משום דהוה לאו שאין בו מעשה, וכל לאו שאין בו מעשה, אין לוקין עליו!

תא שמע: אכל שני גידין משתי ירכות משתי בהמות, סופג שמונים. **רבי יהודה** אומר: אינו סופג אלא ארבעים ~מדקאמר משתי ירכות משתי בהמות, פשיטא דתרוייהו לאיסורא, ולרבי יהודה איצטריך - שמע מינה: מיפשט פשיטא ליה! - שמע מינה!

{ואי פשיטא ליה, אמאי סופג ארבעים ותו לא?! לילקי שמונים?! אהכא במאי עסקינן? כגון דלית בו כזית! דתניא: אכלו, ואין בו כזית, חייב. **רבי יהודה** אומר: עד שיהא בו כזית. וטעמא מאי? אמר **רבא**: אמר קרא: "הירך" - המיומנת שבירך %ורבנן: ההוא דפשיט איסוריה בכוליה ירך, לאפוקי חיצון, דלא!

<<אור' **יהושע בן לוי** אמר: אמר קרא: (בראשית לב) "בהאבקו עמו" - כאדם שחובק את חבירו, וידו מגעת לכף ימינו של חבירו

<<רבי **שמואל בר נחמני** אמר: כנכרי נדמה לו, דאמר מר: ישראל שנטפל לו נכרי בדרך, טופלו לימינו

<<רב **שמואל בר אחא** קמיה **דרב פפא** משמיה **דרבא בר עולא** אמר: כתלמיד חכם נדמה לו! דאמר מר: המהלך לימין רבו, הרי זה בור

מחברת חולין - ז

%ורבנן: מאחוריה אתא, ונשייה בתרוייהו

{ורבנן, האי "בהאבכו עמו" מאי דרשי ביה?! אמבעי ליה לכאידך דר' יהושע בן לוי! דאמר ר' יהושע בן לוי: מלמד שהעלו אבך מרגלותם עד כסא הכבוד - כתיב הכא: "בהאבכו עמו", וכתוב התם: (נחום א) "וענן אבך רגליו"

ואמר רבי יהושע בן לוי: למה נקרא שמו "גיד הנשה"? שנשה ממקומו ועלה! וכן הוא אומר: (ירמיהו נא) "נשתה גבורתם היו לנשים"

אמר ר' יוסי ברבי חנינא: מאי דכתיב: (ישעיהו ט) "דבר שלח ביעקב ונפל בישראל"? - "דבר שלח ביעקב" - זה גיד הנשה; "ונפל בישראל" - שפשט איסורו בכל ישראל. ואמר רבי יוסי ברבי חנינא: מאי דכתיב: (בראשית מג) "וטבוח טבח והכך"? - "פרע להן בית השחיטה!"; "והכך" - "טול גיד הנשה בפניהם!". כמאן דאמר: גיד הנשה נאסר לבני נח

(בראשית לב) "ויותר יעקב לבדו" - אמר רבי אלעזר: שנשתייר על פכין קטנים - מכאן, לצדיקים, שחביב עליהם ממונם יותר מגופם! וכל כך למה? אלפי שאין פושטין ידיהן בגזל!

"ויאבק איש עמו עד עלות השחר" - אמר רבי יצחק: מכאן לתלמיד חכם שלא יצא יחידי בלילה. רבי אבא בר כהנא אמר מהכא: (צא, ב) (רות ג) "הנה הוא זורה את גורן השעורים". רבי אבהו אמר מהכא: (בראשית כב) "וישכם אברהם בבקר ויחבוש את חמורו". ורבנן אמרי מהכא: (בראשית לז) "לך נא ראה את שלום אחיך ואת שלום הצאן". רב אמר מהכא: (בראשית לב) "ויזרח לו השמש"

אמר ר' עקיבא: שאלתי את רבן גמליאל ואת רבי יהושע באיטליז של אימאום, שהלכו ליקח בהמה למשתה בנו של רבן גמליאל: כתיב: "ויזרח לו השמש" - וכי שמש לו לבד זרחה?! והלא לכל העולם זרחה?! אמר ר' יצחק: שמש הבאה בעבורו, זרחה בעבורו! דכתיב: (בראשית כח) "ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה", וכתוב "ויפגע במקום". כי מטא לחרן, אמר: ואפשר עברתי על מקום שהתפללו אבותי, ואני לא התפללתי?! - כד יהיב דעתיה למיהדר, קפצה ליה ארעא. מיד "ויפגע במקום". כד צלי, בעי למיהדר. אמר הקב"ה: וצדיק זה בא לבית מלוני, ויפטר בלא לינה?! - מיד בא השמש!

כתיב: "ויקח מאבני המקום", וכתוב "ויקח את האבן" - אמר רבי יצחק: מלמד שנתקבצו כל אותן אבנים למקום אחד, וכל אחת

ואחת אומרת: עלי יניח צדיק זה ראשו! - תנא: וכולן נבלעו באחד
"ויחלוס והנה סולם מוצב ארצה" - תנא: כמה רחבו של סולם?
שמונת אלפים פרסאות! דכתיב: "והנה מלאכי אלהים עולים
ויורדים בו" - עולים שנים, ויורדים שנים, וכי פגעו בהדי הדדי,
הוו להו ארבעה. וכתיב ביה במלאך: (דניאל י) "וגויתו כתרשיש".
וגמירי דתרשיש תרי אלפי פרסי הוו

תנא: עולין ומסתכלין בדיוקנו של מעלה, ויורדין ומסתכלין
בדיוקנו של מטה. בעו לסכוניה. מיד: "והנה ה' נצב עליו". אמר
רבי שמעון בן לקיש: אלמלא מקרא כתוב, אי אפשר לאמרו -
כאדם שמניף על בנו!

"הארץ אשר אתה שוכב עליה לך אתננה ולזרעך" - {מאי
רבותיה?!} אמר **רבי יצחק**: מלמד שקפלה הקב"ה לכל ארץ
ישראל, והניחה תחת יעקב אבינו, שתהא נוחה ליכבש לבניו

(בראשית לב) "ויאמר שלחני כי עלה השחר" - אמר לו: "גנב
אתה או קוביוסטוס אתה, שמתירא מן השחר?" אמר לו: "מלאך
אני, ומיום שנבראתי, לא הגיע זמני לומר שירה עד עכשיו!"

מסייע ליה לרב חננאל אמר רב, דאמר **רב חננאל** אמר **רב**: שלש
כתות של מלאכי השרת אומרות שירה בכל יום - אחת אומרת
"קדוש", ואחת אומרת "קדוש", ואחת אומרת "קדוש ה'
צבאות" {מיתבי: חביבין ישראל לפני הקב"ה יותר ממלאכי
השרת, שישראל אומרים שירה בכל שעה, ומלאכי השרת אין
אומרים שירה אלא פעם אחת ביום! ואמרי לה: פעם אחת בשבת!
ואמרי לה: פעם אחת בחודש! ואמרי לה: פעם אחת בשנה! ואמרי
לה: פעם אחת בשבוע! ואמרי לה: פעם אחת ביובל! ואמרי לה:
פעם אחת בעולם!

וישראל מזכירין את השם אחר שתי תיבות, שנאמר: (דברים ו)
"שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד", ומלאכי השרת אין מזכירין את
השם אלא לאחר שלש תיבות, כדכתיב: (ישעיהו ו) "קדוש קדוש
קדוש ה' צבאות"

ואין מלאכי השרת אומרים שירה למעלה עד שיאמרו ישראל
למטה, שנאמר: (איוב לח) "ברן יחד כוכבי בקר", והדר "ויריעו כל
בני אלהים" - אלא אחת אומרת: "קדוש", ואחת אומרת: "קדוש
קדוש", ואחת אומרת: "קדוש קדוש קדוש ה' צבאות" {והאיכא
"ברוך"?} **(צבא)** <"ברוך", אופנים הוא דאמרי ליה! > ואיבעית
אימא: כיון דאתיהיב רשותא, אתיהיב!

מחברת חולין - ז

(הושע יב) "וישר אל מלאך ויוכל, בכה ויתחנן לו" - איני יודע מי נעשה שר למי - כשהוא אומר: (בראשית לב) "כי שרית עם אלהים", הוי אומר: יעקב נעשה שר למלאך!

"בכה ויתחנן לו" - איני יודע מי בכה למי - כשהוא אומר: "ויאמר שלחני", הוי אומר: מלאך בכה ליעקב

"כי שרית עם אלהים ועם אנשים" - אמר **רבה**: רמז רמז לו, שעתידים שני שרים לצאת ממנו: ראש גולה שבבבל, ונשיא שבארץ ישראל. מכאן רמז לו גלות

(בראשית מ) "ובגפן שלשה שריגים" - אמר **רב חייא בר אבא** אמר **רב**: אלו שלשה שרי גאים היוצאים מישראל בכל דור ודור - פעמים ששנים כאן ואחד בארץ ישראל, פעמים ששנים בארץ ישראל ואחד כאן. יהיבו רבנן עינייהו ברבנא עוקבא ורבנא נחמיה בני ברתיא דרב. **רבא** אמר: אלו שלשה שרי גוים שמלמדים זכות על ישראל בכל דור ודור

תניא: **רבי אליעזר** אומר: "גפן" - זה העולם; "שלשה שריגים" - זה אברהם יצחק ויעקב; "והיא כפורחת עלתה נצה" - אלו האמהות; "הבשילו אשכולותיה ענבים" - אלו השבטים. אמר לו **רבי יהושע**: וזכי מראין לו לאדם מה שהיה?! והלא אין מראין לו לאדם אלא מה שעתיד להיות?! |אלא: "גפן" - זה תורה; "שלשה שריגים" - אלו משה ואהרן ומרים; "והיא כפורחת עלתה נצה" - אלו סנהדרין; "הבשילו אשכולותיה ענבים" - אלו הצדיקים שבכל דור ודור. אמר **רבן גמליאל**: עדיין צריכין אנו למודעי, דמוקים ליה כוליה בחד מקום! **רבי אלעזר המודעי** אומר: "גפן" - זה ירושלים; "שלשה שריגים" - זה מקדש, מלך, וכהן גדול; "והיא כפורחת עלתה נצה" - אלו פרחי כהונה; "הבשילו אשכולותיה ענבים" - אלו נסכים

רבי יהושע בן לוי מוקים לה במתנות. דאמר **ר' יהושע בן לוי**: "גפן" - זו תורה; "שלשה שריגים" - זה באר, עמוד ענן, ומן; "והיא כפורחת עלתה נצה" - אלו הבכורים; "הבשילו אשכולותיה ענבים" - אלו נסכים

רבי ירמיה בר אבא אמר: "גפן" - אלו ישראל, וכן הוא אומר: (תהילים פ) "גפן ממצרים תסיע"; "שלשה שריגים" - אלו שלשה רגלים שישראל עולין בהן בכל שנה ושנה; "והיא כפורחת עלתה נצה" - הגיע זמנן של ישראל לפרות ולרבות. וכן הוא אומר: (שמות א) "ובני ישראל פרו וישרצו"; "עלתה נצה" - הגיע זמנן של ישראל ליגאל. וכן הוא אומר: (ישעיהו סג) "ויז נצחם על בגדי וכל

מחברת חולין - ז

מלבושי אגאלתי"; "הבשילו אשכולותיה ענבים" - הגיע זמנה של מצרים לשתות כוס התרעלה. והיינו דאמר **רבא**: שלשה כוסות האמורות במצרים, למה? אחד ששתה בימי משה, ואחד ששתה בימי פרעה נכה, ואחד שעתידה לשתות עם כל האומות. אמר ליה **רבי אבא לרבי ירמיה בר אבא**: כי דריש להו רב להני קראי באגדתא, כוותך דריש להו!

אמר **רבי שמעון בן לקיש**: אומה זו, כגפן נמשלה - זמורות שבה, אלו בעלי בתים; אשכולות שבה, אלו תלמידי חכמים; עלין שבה, אלו עמי הארץ; קנוקנות שבה, אלו ריקנים שבישראל. והיינו דשלחו מתם: ליבעי רחמים איתכליא על עליא, דאילמלא עליא, לא מתקיימין איתכליא!

(הושע ב) "ואכרה לי בחמשה עשר כסף וחומר שעורים ולתך שעורים" - אמר **ר' יוחנן משום ר' שמעון בן יהוצדק**: אין "כירה" אלא לשון מכירה, שנאמר: (בראשית נ) "בקברי אשר כריתי לי"; "בחמשה עשר" - זה חמשה עשר בניסן, שבו נגאלו ישראל ממצרים; "כסף" - אלו צדיקים - וכן הוא אומר: (משלי ז) "צרור הכסף לקח בידו"; "חומר שעורים ולתך שעורים" - אלו ארבעים וחמשה צדיקים שהעולם מתקיים בהם! ואיני יודע אם שלשים כאן וחמשה עשר בארץ ישראל, ואם שלשים בארץ ישראל וחמשה עשר כאן - כשהוא אומר: (זכריה יא) "ואקחה שלשים הכסף ואשליך אותו בית ה' אל היוצר" - הוי אומר: שלשים בארץ ישראל וחמשה עשר כאן! אמר **אביי**: ורובייהו משתכחי בבי כנישתא דתותי אפתא!

והיינו דכתיב: (זכריה יא) "ואומר אליהם אם טוב בעיניכם הבו שכרי ואם לא חדלו וישקלו את שכרי שלשים כסף". אמר **רב יהודה**¹: אלו שלשים צדיקי אומות העולם, שאומות העולם מתקיימים עליהם. **עולא** אמר: אלו שלשים מצות שקבלו עליהם בני נח, ואין מקיימין אלא שלשה - אחת (**צב,ב**) שאין כותבין כתובה לזכרים, ואחת שאין שוקלין בשר המת במקולין, ואחת שמכבדין את התורה

ואינו נוהג בעוף, מפני שאין לו כף -- {והא קא חזינן דאית ליה?!
אית ליה, ולא עגיל!

בעי **רבי ירמיה**: אית ליה לעוף ועגיל, אית ליה לבהמה ולא עגיל,

1 לפננו: "רבי יהודה אומר"

מחברת חולין - ז

מאי? בתר דידיה אזלינן, או בתר מיניה אזלינן? - תיקו!

ונוהג בשליל. ר' יהודה אומר: אינו נוהג בשליל. וחלבו מותר --
אמר **שמואל**: וחלבו מותר לדברי הכל

חלבו דמאי? ^ אילימא דשליל - והא מיפלג פליגי ביה! דתניא:
נוהג בשליל, וחלבו אסור, דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: אינו
נוהג בשליל, וחלבו מותר ~ ואמר ר' אלעזר אמר ר' אושעיא:
מחלוקת בבן תשעה חי, והלך ר' מאיר לשיטתו, ורבי יהודה
לשיטתו!

^ ואלא חלבו דגיד - הא מיפלג פליגי בה! דתניא: גיד הנשה,
מחטט אחריו בכל מקום שהוא, וחותר שמנו מעיקרו, דברי ר'
מאיר. רבי יהודה אומר: גוממו עם השופי!

כלעולם חלבו דגיד! ומודה שמואל דלר' מאיר, מדרבנן אסור,
דתניא: ושמנו מותר, וישראל קדושים, נהגו בו איסור - מאי? לאו
ר' מאיר היא, דאמר מותר מן התורה ואסור מדרבנן? {ממאי!
דילמא רבי יהודה היא - אבל לרבי מאיר, מדאורייתא נמי אסיר!
כלא סלקא דעתך! דתניא: גיד הנשה, מחטט אחריו בכל מקום
שהוא, ושמנו מותר - מאן שמעת ליה דאית ליה חטיטה? ר'
מאיר! - וקאמר: שמנו מותר!

אמר רב יצחק בר שמואל בר מרתא אמר רב: לא אסרה תורה
אלא קנוקנות שבו. **עולא** אומר: עץ הוא, והתורה חייבה עליו. אמר
אביי: כוותיה דעולא מסתברא, דאמר רב ששת אמר רב אסי:
חוטין שבחלב אסורין, ואין חייבין עליהן - אלמא "חלב" אמר
רחמנא, ולא "חוטין" - הכא נמי: "גיד" אמר רחמנא, ולא
"קנוקנות"!

גופא: אמר רב ששת אמר רב אסי: חוטין שבחלב אסורין, ואין
חייבין עליהן; שבכוליא אסורין, ואין חייבין עליהן. לובן כוליא -
רבי ורבי חייא - חד אסר וחד שרי. רבה ממרטט ליה; ר' יוחנן
ממרטט ליה; רב² אסי גאים ליה. אמר אביי: כוותיה דרב אסי
מסתברא, דאמר רבי אבא אמר רב יהודה אמר שמואל: (צג,א)
חלב שהבשר חופה אותו, מותר - אלמא³ "שעל הכסלים" אמר
רחמנא ולא "שבתוך הכסלים" - הכא נמי, "שעל הכליות" אמר
רחמנא ולא "שבתוך הכליות"

2 לפננו "רבי", וכן להלן
3 נל"ד צ"ל: "אלמה?"

גופא: אמר **רבי אבא** אמר **רב יהודה** אמר **שמואל**: חלב שהבשר חופה אותו, מותר {איני! והאמר **רבי אבא** אמר **רב יהודה** אמר **שמואל**: האי תרבא דתותי מתני, אסיר?! אמר **אביי**: בהמה בחייה, פרוקי מיפרקא! דאמר ר' **יוחנן**: אנא לאו טבחא אנא, ולא בר טבחא אנא, ונהירנא, דהכי הוו אמרי בי מדרשא: בהמה בחייה, פרוקי מיפרקא!

אמר **רבי אבא** אמר **רב יהודה** אמר **שמואל**: חלב שעל המסס ובית הכוסות - אסורין, וענוש כרת. וזהו "חלב שעל הקרב"

אמר ר' **אבא** אמר **רב יהודה** אמר **שמואל**: האי תרבא דקליבוסתא - אסור, וענוש כרת. וזהו חלב שעל הכסלים

ואמר **רבי אבא** אמר **רב יהודה** אמר **שמואל**: חוטין שביד, אסורין. אמר **רב ספרא**: משה! מי אמר רחמנא: "לא תיכול בישראל!?"! אמר **רבא**: משה! מי אמר רחמנא: "אכול דמא!?"! #חתכיה ומלחיה, אפילו לקדירה נמי, שפיר דמי!#

אמר **רב יהודה** אמר **שמואל**: ריש מעיא באמתא, בעי גרירה. וזהו חלב שעל הדקין

ואמר **רב יהודה**: חוטין שבעוקץ, אסורין. חמשא חוטי אית ביה בכפלא - תלתא מימינא ותרתא משמאלא - תלתא מפצלי לתרי תרי, תרי מפצלי לתלתא תלתא. נפקא מינה, דאי שלף להו עד דחמימי, משתלפי - ואי לא, בעי חטוטי בתרייהו!

אמר **אביי**, ואיתימא **רב יהודה**: חמשא חוטי הוו - תלתא משום תרבא, ותרין משום דמא. דטחלי, ודכפלי, ודכוליתא, משום תרבא; דידא ודלועא משום דמא; למאי נפקא מינה? אהני דמשום דמא, אי מחתך להו ומלח להו, שפיר דמי - הנך, לית להו תקנתא

אמר **רב כהנא**, ואיתימא **רב יהודה**: חמשא קרמי הוו - תלתא משום תרבא, ותרי משום דמא. דטחלי, דכפלי, ודכוליתא, משום תרבא; דביעי ודמוקרא משום דמא

רב יהודה בר אושעיא הוה קא קליף ליה טחלא ללוי **בריה דרב הונא בר חייא**. הוה קא גאים ליה מעילאי. אמר ליה: "חות ביה טפי!" אתא אבוה, אשכחיה. אמר ליה: הכי אמר אבוה דאמך משום דרב #ומנו? **רב ירמיה בר אבא** #: לא אסרה תורה אלא שעל הדד בלבד!

{איני! והאמר **רב המנונא**: תנא: קרום שעל הטחול אסור, ואין חייבים עליו; היכי דמי? ^ אילימא שעל הדד, אמאי אין חייבין

מחברת חולין - ז

עליו?! - אלא דכוליה! <אמר ליה: אי תניא, תניא!

גופא: אמר **רב המנונא**: תנא: קרום שעל הטחול אסור, ואין חייבין עליו; קרום שעל גבי כוליא אסור, ואין חייבין עליו {והתניא: חייבין עליו?! <טחול אטחול לא קשיא - הא כנגד הדד, הא שלא כנגד הדד; כוליא אכוליא נמי לא קשיא - הא בעילאה, הא בתתאה!

ביעי חשילתא - **רבי אמי ורבי אסי**⁵, חד אסר וחד שרי. מאן דאסר - (צג,ב) מדלא קא בריין, הני אבר מן החי נינהו; מאן דשרי - מדלא קא מסרחן, הני חיותא אית בהו %ואידך: האי דלא קא מסרחן, דלא קא שליט בהו אוירא %ואידך: האי דלא בריין, כחישותא הוא דנקט להו

אמר ליה **רבי יוחנן לרב שמן בר אבא**: הני ביעי חשילתא, שריין - ואת לא תיכול, משום (משלי א) "ואל תטוש תורת אמך!"

אמר **מר בר רב אשי**: הני ביעי דגדיא, עד תלתין יומין שריין בלא קליפה. מכאן ואילך, אי אזרען, אסורין - ואי לא אזרען, שריין %מנא ידעינן? <אי אית בהו שורייקי סומקי, אסורין - לית בהו שורייקי סומקי, שריין

אומצי, ביעי, ומזרקי - פליגי בה **רב אחא ורבינא**. בכל התורה כולה, **רבינא** לקולא ו**רב אחא** לחומרא, והלכתא כרבינא לקולא. לבר מהני תלת, **דרב אחא** לקולא ו**רבינא** לחומרא, והלכתא כרב אחא לקולא

אומצא דאסמיק - חתכה ומלחה, אפילו לקדרה⁶ שפיר דמי; תלייה⁷ בשפודא, דאיב דמא; אגומרי, פליגי בה **רב אחא ורבינא**. חד אמר: משאב שאיבי ליה, וחד אמר: מצמת צמתי ליה. וכן ביעי, וכן מזרקי

רישא בכיבשא - אותביה אבית השחיטה, דייב דמא ושרי; אצדדין, מיקפא קפי ואסור; אותביה אנחיריה - דץ ביה מידי, שרי - ואי לא, אסיר. איכא דאמרי: אנחיריה ואבית השחיטה, דאיב - אצדדין, אי דץ ביה מידי, שרי - ואי לא, אסיר

אמר **רב יהודה** אמר **שמואל**: שני גידין הן - הפנימי סמוך לעצם -

5 לפננו: "רב אמי ורב אסי"

6 כך בכ"י, ולפננו נוסף: "נמי"

7 כך בכ"י, ולפננו נוסף: "נמי"

מחברת חולין - ז

אסור, וחייבין עליו; חיצון סמוך לבשר - אסור, ואין חייבין עליו {והתניא: פנימי סמוך לבשר?! אמר **רב אחא** אמר **רב כהנא**: איקלודי מיקליד! {והא תניא: חיצון הסמוך לעצם?! אמר **רב יהודה**: היכא דפרעי טבחי!

איתמר: טבח שנמצא חלב אחריו - **רב יהודה** אמר: בכשעורה;
רבי יוחנן אמר: בכזית

אמר **רב פפא**: ולא פליגי - כאן להלקותו, כאן לעברו! אמר **מר זוטרא**: כשעורה במקום אחד - כזית, אפילו בשנים ובשלשה\ מקומות #והלכתא: להלקותו בכזית, לעברו בכשעורה #

ואין הטבחין נאמנין על גיד הנשה, דברי **רבי מאיר**. **וחכמים** אומרים: נאמנין עליו ועל החלב -- אמר **ר' חייא בר אבא** אמר **ר' יוחנן**: חזרו לומר "נאמנין"! אמר **רב נחמן**: ואכשור דרי?! - מעיקרא, דהוּו סברי לה כרבי מאיר, לא הוּו מהימני. ולבסוף, סברי כרבי יהודה!

איכא דמתני לה אסיפא: **וחכמים** אומרים: נאמנין עליו ועל החלב - אמר **ר' חייא בר אבא** אמר **רבי יוחנן**: חזרו לומר "אין נאמנין"! אמר **רב נחמן**: בזמן הזה, נאמנין! # ואכשור דרי?! אמר **רבי יוחנן**: סברוה כרבי יהודה. הדר, סברוה כרבי מאיר. כמה דהוּו דכירי לה לדרבי יהודה, לא מהימני - והשתא, דאנשיוה לדרבי יהודה, מהימני! #

ועל החלב -- וחלב, מאן דכר שמיה?! אהכי קאמר: אין נאמנין עליו ועל החלב. **וחכמים** אומרים: נאמנין עליו ועל החלב

משנה: שולח אדם ירך לנכרי שגיד הנשה בתוכה, מפני שמקומו ניכר

גמרא: שלמה, אין - חתוכה, לא! גבמאי עסקינן? ^ אילימא במקום שאין מכריזין, (**צדא**) חתוכה נמי לישדר ליה, דהא לא אתו למזבן מיניה! ^ אלא במקום שמכריזין - שלימה נמי לא לישדר ליה, דחתיך ליה ומזבין ליה! אי בעית אימא במקום שמכריזין, ואי בעית אימא במקום שאין מכריזין - איבעית אימא במקום שמכריזין: חיתוכא דגוי, מידע ידיע; ואיבעית אימא

מחברת חולין - ז

במקום שאין מכריזין: גזירה שמא יתננה לו בפני ישראל אחר
<אואי בעית אימא: משום דקא גניב ליה לדעתיה! דאמר **שמואל**:
אסור לגנוב דעת הבריות, ואפילו דעתו של גוי

והא דשמואל, לאו בפירוש איתמר, אלא מכללא איתמר. **דשמואל**
הוה קא עבר במברא. אמר ליה לשמעיה: "פייסיה למבוריה!"
פייסיה, ואיקפד גמאי טעמא איקפד? <אמר **אביי**: תרנגולת טרפה
הואי, ויהבה ניהליה במר דשחוטה <**רבא** אמר: אנפקא אמר ליה
לאשקויי, ואשקייא חמרא מזיגא

{וכי מכללא, מאי?! <למאן דאמר טרפה הואי, אמר ליה: "אמאי
תשהא איסורא?"; למאן דאמר אנפקא אמר ליה לאשקויי,
"אנפקא" חייא משמע!

תניא: היה ר' מאיר אומר: אל יסרהב אדם לחבירו לסעוד אצלו,
ויודע בו שאינו סועד. ולא ירבה לו בתקרובת, ויודע בו שאינו
מקבל. ולא יפתח לו חביות המכורות לחנוני אלא אם כן הודיעו.
ולא יאמר לו "סוך שמן!" מפך ריקן. ואם בשביל כבודו, מותר
{איני?! והא עולא איקלע לבי רב יהודה. פתח לו חביות
המכורות לחנוני?! <אודועי אודעיה! <אואיבעית אימא: שאני עולא,
דחביב ליה לרב יהודה, דבלאו הכי נמי פתוחי מפתח ליה!

תנו רבנן: לא ילך אדם לבית האבל ובידו לגין המתקשקש, ולא
ימלאנו מים - מפני שמתעהו. ואם יש שם חבר עיר, מותר
תנו רבנן: לא ימכור אדם לחבירו סנדל של מתה בכלל של חיה
שחוטה, מפני שני דברים: אחד, מפני שמתעהו, ואחד מפני
הסכנה. ולא ישגר אדם לחבירו חבית של יין ושמן צף על פיה.
ומעשה באחד ששיגר לחבירו חבית של יין ושמן צף על פיה, והלך
וזימן עליה אורחין, ונכנסו מצאה שהיא של יין, וחנק את עצמו

ואין האורחין רשאים ליתן ממה שלפניהם לבנו ולבתו של בעל
הבית, אלא אם כן נטלו רשות מבעל הבית. ומעשה באחד שזמן
שלשה אורחין בשני בצורת, ולא היה לו להניח לפניהם אלא
כשלש ביצים. בא בנו של בעל הבית. נטל אחד מהן חלקו ונתנו
לו, וכן שני וכן שלישי. בא אביו של תינוק מצאו שעוזק אחד בפיו
ושתים בידו. חבטו בקרקע ומת. כיון שראתה אמו, עלתה לגג
ונפלה ומתה. אף הוא עלה לגג ונפל ומת. אמר ר' אליעזר בן
יעקב: על דבר זה נהרגו שלש נפשות מישראל! גמאי קמשמע לן?
<דכולה ר' אליעזר בן יעקב היא!

תנו רבנן: השולח ירך לחבירו - שלימה, אינו צריך שיטול הימנה גיד הנשה; חתוכה, צריך ליטול הימנה גיד הנשה. ולגוי, בין חתוכה ובין שלימה, אינו צריך ליטול הימנה גיד הנשה ומפני שני דברים אמרו אין מוכרין נבילות וטרפות לגוי - אחד, מפני שמתעהו; ואחד, שמא יחזור וימכרנה לישראל אחר. ולא יאמר אדם לגוי "קח לי בדינר זה בשר!", מפני שני דברים - (צד, ב) אחד, מפני האנסין; ואחד, שמא מוכרין לו נבלות וטרפות אמר מר: ולגוי, בין שלימה בין חתוכה אינו צריך ליטול הימנה גיד הנשה -- ג' במאי עסקינן? ^ אילימא במקום שמכריזין "חתוכה", אמאי אינו צריך ליטול הימנה גיד הנשה?! - כיון דלא אכרוז, אתי למיזבן מיניה?!? אלא פשיטא, במקום שאין מכריזין! {איימא מציעתא: מפני שני דברים אמרו אין מוכרין נבלות וטרפות לגוי - אחד, מפני שמטעהו; ואחד, שמא יחזור וימכרנה לישראל אחר - ואי במקום שאין מכריזין, הא לא אתי למיזבן מיניה! | אלא פשיטא! במקום שמכריזין! {איימא סיפא: לא יאמר אדם לגוי "קח לי בדינר זה בשר" מפני שני דברים - אחד, מפני האנסין; ואחד, שמא מוכרין לו נבילות וטרפות - ואי במקום שמכריזין, אי איתא דהוה טרפה, אכרוזי הוּוּ מכרזי! אלא פשיטא! במקום שאין מכריזין! {רישא וסיפא במקום שאין מכריזין, מציעתא במקום שמכריזין?!? אומר **אביי**: אין! רישא וסיפא במקום שאין מכריזין, מציעתא במקום שמכריזין! <<**רבא** אמר: כולה במקום שמכריזין - רישא וסיפא שהכריזו, מציעתא שלא הכריזו! <<**אשי** אמר: כולה במקום שאין מכריזין, ומציעתא גזירה שמא ימכרנה בפני ישראל!

ג' היכי מכריזין? אומר **רב יצחק בר יוסף**: "נפל בישראל לבני חילא" {וליימא: "נפל טריפתא לבני חילא"?! - לא זבני! } והא קמטעי להו?!? אינהו הוא דקמטעו נפשייהו! כי הא דמר זוטרא בריה דרב נחמן, הוה קאזיל מסיכרא לבי מחוזא, ורבא ורב ספרא הוּוּ קא אתו לסיכרא. פגעו אהדדי. הוא סבר לאפיה הוא דקאתו. אמר להו: "למה להו לרבנן דטרוח ואתו כולי האי?!" אמר ליה רב ספרא: "אנן לא הוה ידעינן דקאתי מר! אי הוה ידעינן, טפי הוה טרחינן!" אמר ליה רבא: "ג'מאי טעמא אמרת ליה הכי, דאחלישתיה לדעתיה?!? אמר ליה: "ג'והא קא מטעינן ליה?!? - "איהו הוא דקא מטעי נפשיה!"

ההוא טבחא דאמר ליה לחבריה: **(צה,א)** "אי הוות פייסת מינאי, מי לא ספיי לך משור של פטס דעבדי אתמול!" אמר ליה: "אכלי משופרי שופרי!" אמר ליה: "מנלך?" אמר ליה: "דזבן פלוני גוי, וספא לי!" אמר ליה: "תרי עבדי, וההוא טרפה הוה!" אמר **רבי**: ;ובשביל שוטה זה, שעשה שלא כהוגן, אנו נאסור כל המקולין? #רבי לטעמיה, דאמר: מקולין וטבחי ישראל, בשר הנמצא ביד גוי מותר#

איכא דאמרי: אמר **רבי**: מפני שוטה זה, דאיכוון לצעוריה לחבריה, אנו נאסור כל המקולין?! {טעמא דאיכוון לצעוריה לחבריה - הא לאו הכי, אסור?! - והתניא: **רבי** אומר: מקולין וטבחי ישראל, בשר הנמצא ביד גוי מותר?! אשאני הכא, דאיתחזק איסורא!

אמר **רב**: בשר, כיון שנתעלם מן העין, אסור

{מיתבי: **רבי** אומר: מקולין וטבחי ישראל, בשר הנמצא ביד גוי מותר?! אנמצא ביד גוי שאני!

{תא שמע: תשע חנויות, כולן מוכרות בשר שחוטה, ואחת מוכרת בשר נבלה - ולקח מאחת מהן, ואינו יודע מאיזה מהן לקח - ספקו אסור - ובנמצא, הלך אחר הרוב?! אהכא נמי, בנמצא ביד גוי!

{תא שמע: מצא בה בשר, אם חי⁸, הלך אחר רוב טבחים, ואם מבושל, הלך אחר רוב אוכלי בשר - וכי תימא: הכא נמי, בנמצא ביד גוי - מבושל הלך אחר רוב אוכלי בשר?! - ונחזי, אי דגוי נקיט ליה, אי דישראל נקיט ליה?! אהכא במאי עסקינן? בעומד ורואהו!

{תא שמע: נמצא בגבולין - אברים נבלות, חתיכות מותרות - וכי תימא: הכא נמי, בעומד ורואהו - אברים נבלות?! אמאי?! אמדי הוא טעמא אלא לרב - הא איתמר עלה: **רב** אומר: מותרות משום נבלה! ולוי אומר: מותרות באכילה!

והא דרב, לאו בפירוש אתמר, אלא מכללא אתמר. **דרב** הוה יתיב אמברא דאישתטית. חזיא לההוא גברא דהוה קא **(צה,ב)** מחוור רישא. נפל מיניה. אזל אייתי סילתא. שדא, אסיק תרין. אמר **רב**: ;עבדי נמי הכי?!" - אסרינהו ניהליה. אמרי ליה **רב כהנא ורב**

מחברת חולין - ז

אסי לרב: דאיסורא שכיחי - דהתירא לא שכיחי?! אמר להו:
דאיסורא שכיחי טפי!

{וכי מכללא, מאי?!} כפרוותא דגוי הואי! - תדע, דקאמר להו:
"דאיסורא שכיחי טפי!"

{אלא רב, היכי אכל בשרא?!} כבשעתיה, דלא עלים עיניה מיניה!
<<איבעית אימא: בצירא וחתומא! >>ואי נמי, בסימנא! - כי הא
דרבה בר רב הונא מחתך ליה אתלת קרנתא!

רב הוה קאזיל לבי רב חנן חתניה. חזי מברא דקאתי לאפיה.
אמר: "מברא קאתי לאפי. יומא טבא לגו!" אזל קס אבבא. אודיק
בבזעא דדשא. חזי חיותא דתליא. טרף אבבא. נפוק, אתו כולי
עלמא לאפיה. אתא טבחי נמי. לא עלים רב עיניה מיניה. אמר
להו: "איכו השתא ספיתו להו איסורא לבני ברת!" לא אכל רב
מהווא בישרא גמאי טעמא? ^ אי משום איעלומי - הא לא
איעלים! ^ אלא דנחיש - והאמר רב: כל נחש שאינו כאליעזר עבד
אברהם וכיונתן בן שאול, אינו נחש! <אלא סעודת הרשות הואי,
ורב לא מתהני מסעודת הרשות!

רב בדיק במברא. ו**שמואל** בדיק בספרא. **רבי יוחנן** בדיק בינוקא
כולהו שני דרב, הוה כתב ליה רבי יוחנן: "לקדם רבינו שבבבל".
כי נח נפשיה, הוה כתב לשמואל: "לקדם חבירינו שבבבל". אמר:
"גילא ידע לי מידי דרביה אנא!?" כתב, שדר ליה עיבורא דשיתין
שני. אמר: "השתא, חושבנא בעלמא ידע!" כתב, שדר ליה תליסר
גמלי ספקי טריפתא. אמר: "אית לי רב בבבל! איזיל איחזייה!"
אמר ליה לינוקא: "פסוק לי פסוקיך!" אמר ליה: (שמואל א כח)
"ושמואל מת". אמר: שמע מינה: נח נפשיה דשמואל! #ולא היא -
לא שכיב שמואל, אלא כי היכי דלא ליטרח רבי יוחנן#

תניא: **רבי שמעון בן אלעזר** אומר: בית, תינוק, ואשה - אף על פי
שאינן נחש, יש סימן. אמר ר' **אלעזר**: והוא דאיתחזק תלתא זימני,
דכתיב: (בראשית מב) "יוסף איננו ושמעון איננו ואת בנימין
תקחו"

בעא מיניה **רב הונא מרב**: גבחרוזין מהו? אמר ליה: אל תהי
שוטה בחרוזין! הרי זה סימן!

איכא דאמרי: אמר **רב הונא** אמר **רב**: בחרוזין, הרי זה סימן!

רב נחמן מנהרדעא איקלע לגבי **רב כהנא** לפום נהרא במעלי יומא
דכפורי. אתו עורבי, שדו כבדי וכוליתא. אמר ליה: שקול ואכול!

האידינא, דהיתרא שכיח טפי!

רב חייא בר אבין איתבד ליה כרכשא ביני דנא? אתא לקמיה **דרב הונא**. אמר ליה: גאית לך סימנא בגויה? אמר ליה: לא! - גאית לך טביעות עינא בגויה? אמר ליה: אין! - אם כן, זיל שקול!

רב חנינא חוזאה, איתבד ליה גבא דבשרא. אתא לקמיה **דרב נחמן**. אמר ליה: גאית לך סימנא בגויה? אמר ליה: לא! גאית לך טביעות עינא בגויה? אמר ליה: אין! - אם כן, זיל שקול!

רב נתן בר אביי איתבד ליה קיבורא דתכלתא. אתא לקמיה **דרב חסדא**. אמר ליה: גאית לך סימנא בגויה? אמר ליה: לא! - גאית לך טביעות עינא בגויה? אמר ליה: אין! - אם כן, זיל שקול!

אמר **רבא**: מרישא, הוה אמינא: סימנא עדיף מטביעות עינא, דהא מהדרינן אבידתא בסימנא, (צוא) ולא מהדרינן בטביעות עינא. השתא, דשמעתינהו להני שמעתתא, אמינא: טביעות עינא עדיפא - דאי לא תימא הכי, היאך סומא מותר באשתו?! ובני אדם, איך מותרין בנשותיהן בלילה?! - אלא, בטביעות עינא דקלא - הכא נמי, בטביעות עינא!

אמר **רב יצחק בריה דרב משרשיא**: תדע, דאילו אתו בי תרי¹⁰ ואמרי: "פלניא, דהאי סימניה והאי סימניה, קטל נפשא!", לא קטלינן ליה - ואילו אמרי: "אית לן טביעות עינא בגויה!", קטלינן ליה!

אמר **רב אשי**: תדע, דאילו אמר ליה איניש לשלוחיה: "קרייה לפלניא, דהאי סימניה והאי סימניה" - ספק ידע ליה, ספק לא ידע ליה - ואילו אית ליה טביעות עינא בגויה, כי חזי ליה, ידע ליה!

משנה: הנוטל גיד הנשה, צריך שיטול את כולו. ר' יהודה אומר: כדי לקיים בו מצות נטילה

האוכל מגיד הנשה כזית, סופג ארבעים. אכלו ואין בו כזית, חייב. אכל מזה כזית ומזה כזית, סופג שמונים. ר' יהודה אומר: אינו סופג אלא ארבעים

גמרא: **בר פיולי** הוה קאי קמיה **דשמואל**, וקא מנקר אטמא. הוה קא גאים ליה. אמר ליה: "חות ביה טפי! השתא, לא חזיתך, ספיתא לי איסורא!" אירתת. נפל סכינא מידיה. אמר ליה: "לא

9 לפננו: "בי דינא"

10 לפננו: "בתרי"

תירתת! דאורי לך, כרבי יהודה אורי לך!"

אמר **רב ששת**: מאי דשקל בר פיולי, דאורייתא לרבי יהודה {מכלל דשייר, דרבנן לר' יהודה?! - אלא דאורי ליה, כמאן אורי ליה?! ~ אלא אמר **רב ששת**: מאי דשקל בר פיולי, דאורייתא. ומאי דשייר, דרבנן לר' מאיר! - דאי רבי יהודה, אפילו מדרבנן שרי!

האוכל מגיד הנשה כזית, סופג ארבעים. אכלו ואין בו כזית, חייב. אכל מזה כזית ומזה כזית, סופג שמונים. ר' יהודה אומר: אינו סופג אלא ארבעים -- אמר **שמואל**: לא אסרה תורה אלא שעל הכף בלבד, שנאמר: (בראשית לב) "על כף הירך"

אמר **רב פפא**: כתנאי: אכלו ואין בו כזית, חייב. רבי יהודה אומר: עד שיהא בו כזית - מאי טעמא דרבנן? בריה בפני עצמה¹¹ היא! (צו,ב) %ור' יהודה: "אכילה" כתיבה ביה %ורבנן: ההיא "אכילה", דכי אית ביה ארבעה וחמשה זיתים ואכל חד כזית, מיחייב %ורבי יהודה, מ"אשר על כף הירך" נפקא %ורבנן: ההוא מיבעי ליה לכדשמואל, דאמר **שמואל**: לא אסרה תורה אלא שעל כף הירך %ור' יהודה: "הירך" כתיב - דכולה ירך %ורבנן: ההוא דפשיט איסוריה בכוליה ירך - לאפוקי חיצון דלא - ולעולם, שעל הכף! %והאי "כף" מיבעי ליה למעוטי עוף, דלית ליה כף?! אתרי "כף" כתיבי

משנה: ירך שנתבשל בה גיד הנשה, אם יש בה בנותן טעם, הרי זו אסורה. כיצד משערין אותה? כבשר בלפת! גיד הנשה שנתבשל עם הגידים - בזמן שמכירו, בנותן טעם - ואם לאו, כולן אסורין, והרוטב בנותן טעם. וכן חתיכה של נבלה, וכן חתיכה של דג טמא שנתבשלה עם החתיכות - בזמן שמכירן בנותן טעם - ואם לאו, כולן אסורות, והרוטב בנותן טעם

גמרא: אמר **שמואל**: לא שנו אלא שנתבשל בה, אבל נצלה בה, קולף ואוכל עד שמגיע לגיד {איני! והאמר **רב הונא**: גדי שצלאו בחלבו, אסור לאכול אפילו מראש אזנו?! (צו,א) <שאני חלב, דמפעפע! %ובחלב אסור?! והאמר **רבה בר בר חנה**: עובדא הוה קמיה דר' יוחנן בכנישתא דמעון, בגדי שצלאו בחלבו, ואתו ושיילוה לרבי יוחנן, ואמר: קולף ואוכל עד שמגיע לחלבו?! אהווא כחוש הוה! <<**רב הונא בר יהודה** אמר: כוליא בחלבה הוה, ושריא!

11 יש שלא גורסים: "בפני עצמה"

מחברת חולין - ז

<<רבינו בר רב אדא אמר: כילכית באילפס הוה, ואתו שיילוה לרבי יוחנן, ואמר להו ליטעמיה קפילא ארמאה!

אמר **רבא**: מריש הוה קא קשיא לי הא דתניא: קדרה שבשל בה בשר, לא יבשל בה חלב. ואם בשל, בנותן טעם; תרומה, לא יבשל בה חולין. ואם בשל, בנותן טעם - בשלמא תרומה, טעים לה כהן - אלא בשר בחלב, מאן טעים ליה?! - השתא, דאמר רבי יוחנן סמכינן אקפילא ארמאה - הכא נמי, סמכינן אקפילא ארמאה! דאמר **רבא**: אמור רבנן בטעמא, ואמור רבנן בקפילא, (**צזב**) ואמור רבנן בששים - הלכך מין בשאינו מינו דהיתרא, בטעמא; דאיסורא, בקפילא; ומין במינו, דליכא למיקם אטעמא - אי נמי, מין בשאינו מינו דאיסורא דליכא קפילא - בששים!

הנהו אטמהתא דאימליחו בי ריש גלותא בגידא נשיא. **רבינא** אסר. **רב אחא בר רב**¹² שרי. אתו שיילוה למר בר רב אשי. אמר להו: אבא שרי! אמר ליה **רב אחא בר רב לרבינא**: ׀מאי דעתיד? דאמר **שמואל**: מליח הרי הוא כרותח, כבוש הרי הוא כמבושל! והאמר **שמואל**: לא שנו אלא שנתבשל בה, אבל נצלה בה, קולף ואוכל עד שמגיע לגיד! וכי תימא: מאי "כרותח" דקאמר? - כרותח דמבושל - והא, מדקאמר "כבוש הרי הוא כמבושל", מכלל דרותח דצלי קאמר! - קשיא!

אמר **רבי חנינא**: כשהן משערין, משערין ברוטב, ובקיפה, ובחתיכות, ובקדרה - איכא דאמרי בקדרה עצמה, ואיכא דאמרי במאי דבלעה קדרה

אמר **רבי אבהו** אמר **רבי יוחנן**: כל איסורין שבתורה, משערין כאילו הן בצל וקפלוט. אמר ליה **רבי אבא לאביי**: ׀ולשערינהו בפלפלין ותבלין, דאפילו באלף לא בטלין?! אמר ליה: שיערו חכמים דאין נותן טעם באיסורין יותר מבצל וקפלוט!

אמר **רב נחמן**: גיד בששים, ואין גיד מן המנין; כחל בששים, וכחל מן המנין; ביצה בששים, ואין ביצה מן המנין. אמר **רבי יצחק בריה דרב משרשיא**: וכחל עצמו אסור. ואי נפל לקדרה אחרת, אוסר

אמר **רב אשי**: כי הוינן בי **רב כהנא**, איבעיא לן: ׀כי משערין, בדידיה משערין, או במאי דנפק מיניה משערין? אפשיטא, דבדידיה משערין! - דאי במה דנפק מיניה, מנא ידעינן?! אלא מעתה, נפל לקדרה אחרת, לא יאסר?! כיון דאמר **רב יצחק בריה**

12 כד גרסת כ"י וב"ח, ולפננו נוסף: "אשי"

דרב משרשיא "וכחל עצמו אסור", שויה רבנן כחתיכה דנבלה!

ביצה בששים, ואין ביצה מן המנין -- {אמר ליה **רב אידי בר אבין לאביי**: ;למימרא דיהבה טעמא?! והא אמרי אינשי: "כי מיא דביעי בעלמא"?! אמר ליה: הכא במאי עסקינן? (**צחא**) בביצת אפרוח - אבל טמאה לא!

{איתיביה: ביצים טהורות ששלקן עם ביצים טמאות, אם יש בהן בנותן טעם, כולן אסורות?! אהכא נמי, בביצת אפרוח! ואמאי קרי לה "טמאה"? כיון דאית בה אפרוח, קרי לה טמאה!

{והא, מדקתני סיפא "ביצים ששלקן ונמצא אפרוח באחת מהן, אם יש בהן בנותן טעם, כולן אסורות" - מכלל דרישא דלית בה אפרוח עסקינן?! כפירושי קא מפרש: ביצים טהורות ששלקן עם ביצים טמאות, אם יש בהן בנותן טעם, כולן אסורות - כיצד? כגון ששלקן ונמצא אפרוח באחת מהן!

הכי נמי מסתברא! דאי סלקא דעתך רישא דלית בה אפרוח - השתא דלית בה אפרוח אסורה - דאית בה אפרוח מיבעיא?! אאי משום הא, לא איריא! - תנא סיפא לגלויי רישא! שלא תאמר: רישא, דאית בה אפרוח, אבל לית בה אפרוח, שריא - תנא סיפא דאית בה אפרוח - מכלל דרישא דלית בה אפרוח, ואפילו הכי אסירא!

ההוא כזיתא תרבא, דנפל בדיקולא דבשרא. סבר **רב אשי**¹³ לשעוריה במאי דבלע דיקולא. אמרי ליה רבנן **לרב אשי**: ;אטו דהיתרא בלע - דאיסורא לא בלע?!

ההוא פלגא דזיתא דתרבא, דנפל בדיקולא דבשרא. סבר **מר בר רב אשי** לשעוריה בתלתין פלגי דזיתא. אמר ליה **אבוה**: ;לאו אמינא לך, לא תזלזל בשיעורין דרבנן?! ועוד, האמר ר' **יוחנן**: חצי שיעור, אסור מן התורה!

אמר **רב שמן בר אבא** אמר **רב אידי בר אידי בר גרשם** אמר **לוי בר פרטא** אמר **רבי נחום** אמר **רבי ביריים** משום זקן אחד, **ורבי יעקב** שמיה: **דבי נשיאה** אמרו: ביצה בששים אסורה - בששים ואחת מותרת. אמר **רבי זירא לרב שמן בר אבא**: ראה שאתה מטיל בה גבול היתר! שהרי שני גדולי הדור לא פירשו את הדבר! - **רבי יעקב בר אידי ורבי שמואל בר נחמני** - תרוייהו משמיה

13 כן בכ"י, ולפננו: "רב אשי"

מחברת חולין - ז

דרבי יהושע בן לוי אמר: ביצה בששים אסורה, בששים ואחת מותרת. ואיבעיא להו: בששים ואחת בהדי דידה, או דילמא לבר מינה? ולא פשיט - ומר פשיט לה מפשט!

אתמר: אמר **רבי חלבו** אמר **רב הונא**: ביצה בששים, והיא אסורה - בששים ואחת והיא, מותרת

ההוא דאתא לקמיה **דרבן גמליאל בר רבי**. אמר ליה: אבא לא שיער בארבעים ושבע, ואני אשער בארבעים וחמש?!
ההוא דאתא לקמיה **דר' שמעון בר רבי**. אמר ליה: אבא לא שיער בארבעים וחמש, ואני אשער בארבעים ושלוש?!

ההוא דאתא לקמיה **דר' חייא**. אמר ליה: כלום יש שלשים!
{טעמא דליכא שלשים - הא איכא שלשים, משערין?!} אמר **ר' חנינא**: גוזמא!

אמר **ר' חייא בר אבא** אמר **ר' יהושע בן לוי** משום **בר קפרא**: כל איסורין שבתורה בששים. אמר לפניו **ר' שמואל בר רב יצחק**:
גריבי - אתה אומר כן?! הכי אמר **רב אסי** אמר **ר' יהושע בן לוי** משום **בר קפרא**: כל איסורין שבתורה במאה!

ושניהם לא למדוה אלא מזרוע בשלה, דכתיב: (במדבר ו:יט) "ולקח הכהן את הזרוע בשלה מן האיל" ~ ותניא: "בשלה" - (צח, ב) אין בשלה אלא שלימה! **ר' שמעון בן יוחאי** אומר: אין בשלה אלא שנתבשלה עם האיל! ~ דכולי עלמא, בהדי איל מבשל לה - מר סבר מחתך לה והדר מבשל לה, ומר סבר מבשל לה והדר מחתך לה

ואי בעית אימא: דכולי עלמא מחתך לה והדר מבשל לה - מיהו מר סבר בהדי איל מבשל לה, ומר סבר בקדרה אחרת מבשל לה

ללישנא קמא אליבא דדברי הכל, ללישנא בתרא אליבא דרבי שמעון בן יוחאי - מאן דאמר בששים סבר: בשר ועצמות בהדי בשר ועצמות משערין, והוה ליה בששים; מאן דאמר במאה סבר: בשר בהדי בשר משערין, והוה ליה במאה

{ומי ילפינן מינה?! והתניא: זהו היתר הבא מכלל איסור - "זהו" למעוטי מאי? לאו למעוטי כל איסורין שבתורה?!

<אמר **אביי**: לא נצרכא אלא לרבי יהודה, דאמר מין במינו לא בטיל - קמשמע לן דהכא בטיל! {וליגמר מיניה?!} אגלי רחמנא: (ויקרא טז) "ולקח מדם הפר ומדם השעיר" - תרוייהו בהדי הדדי

מחברת חולין - ז

נינהו, ולא בטלי! {ומאי חזית דגמרית מהאיך?! ליגמר מהאי?!
אחדוש הוא, ומחדוש לא גמרינן! {אי הכי, למאה וששים נמי לא
ליגמר?! אטו אנן לקולא גמרינן?! לחומרא גמרינן! דמדאורייתא
ברובא בטיל!

<<רבא אמר: לא נצרכא אלא לטעם כעיקר, דבקדשים אסור -
קא משמע לן דהכא שרי! (צט,א) {וליגמר מיניה?! אגלי רחמנא
גבי חטאת: (ויקרא ו) "כל אשר יגע בבשרה יקדש" - להיות כמוה,
שאם פסולה תפסל, ואם כשרה תאכל כחמור שבה! {ומאי חזית
דגמרינן מהאיך?! ליגמר מהאי?! אחדוש הוא, ומחדוש לא גמרינן!
{אי הכי, למאה וששים נמי לא ליגמר?! אטו אנן לקולא קא
גמרינן?! לחומרא קא גמרינן! דמדאורייתא ברובא בטיל!
>>רבנא אמר: לא נצרכא אלא למקום חתך, דאמר: מקום חתך
בעלמא אסור, והכא שרי!

יתיב רב דימי וקאמר לה להא שמעתא. אמר ליה אביי: וְיִכַל
איסורין שבתורה במאה?! והתנן¹⁴: למה אמרו כל המחמץ ומתבל
ומדמע להחמיר? מין ומינו! להקל ולהחמיר? מין ושאינו מינו!
~וקתני סיפא: "להקל ולהחמיר? מין ושאינו מינו!" - כיצד?
אגריסין שנתבשלו עם העדשים - אם יש בהם בנותן טעם, בין יש
בהן להעלות במאה ואחד, בין אין בהן להעלות במאה ואחד,
אסור; אין בהן בנותן טעם, בין שיש בהן להעלות במאה ואחד,
בין אין בהן להעלות במאה ואחד, מותר ~ "אין בהן להעלות
במאה ואחד" - אלא במאי? לאו בששים?! (צט,ב) כלא! במאה!

{והא, מדרישא במאה הוי, סיפא בששים! - דקתני רישא:
"להחמיר? מין ומינו!" - כיצד? אשאור של חטין שנפל לעיסת
חטין, ויש בו כדי לחמץ - בין יש בו כדי להעלות במאה ואחד,
בין אין בו כדי להעלות במאה ואחד, אסור; אין בו להעלות
במאה ואחד, בין שיש בו כדי לחמץ בין אין בו כדי לחמץ, אסור
- רישא וסיפא במאה?! כלא! רישא במאה וחד, וסיפא
במאה! {וכי יש בו כדי לחמץ, במאה וחד אמאי לא בטיל?!
אישתיק אמר ליה: דלמא שאני שאור, דחימוצו קשה?! אמר ליה:
אדכרתן מילתא דאמר רבי יוסי בר' חנינא: לא כל השיעורין שוין!
שהרי ציר, שיעורו קרוב למאתים! דתנן: דג טמא, צירו אסור. רבי

14 זו גרסת המשנה בערלה: ולמה אמרו כל המחמץ והמתבל והמדמע להחמיר? מין במינו! להקל
ולהחמיר? מין בשאינו מינו! כיצד? שאור של חטים שנפל לתוך עסת חטים, ויש בו כדי לחמץ - בין
שיש בו לעלות באחד ומאה, ובין שאין בו לעלות באחד ומאה, אסור. אין בו לעלות באחד ומאה -
בין שיש בו כדי לחמץ, בין שאין בו כדי לחמץ, אסור.
להקל ולהחמיר מין בשאינו מינו, כיצד? כגון גריסין שנתבשלו עם עדשים, ויש בהם בנותן טעם - בין
שיש בהם לעלות באחד ומאה, ובין שאין בהם לעלות באחד ומאה, אסור. אין בהם בנותן טעם - בין
שיש בהם לעלות באחד ומאה, ובין שאין בהם לעלות באחד ומאה, מותר.

מחברת חולין - ז

יהודה אומר: רביעית בסאתים {והאמר **רבי יהודה**: מין במינו לא בטיל!} אשאני ציר, דזיעה בעלמא הוא!

כיצד משערין אותה? כבשר בלפת! -- אמר **רב הונא**: כבשר בראשי לפתות

מתניתין דלא כהאי תנא, דתניא: **רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה** אומר: אין בגידין בנותן טעם

ההוא דאתא לקמיה **דרבי חנינא**. הוה יתיב **רבי יהודה בר זבינא** אבבא. כי נפק, אמר ליה: "מאי אמר לך?" אמר ליה: "שריא ניהליה!" אמר ליה: "הדר עייליה לקמיה!" אמר: "מאן האי דקא מצער לי? זיל, אימא ליה למאן דיתיב אבבא: אין בגידין בנותן טעם!"

כי אתו לקמיה **דרבי אמאי**, משדר להו לקמיה **דרבי יצחק בן חלוב**, דמורי בה להיתירא משום **דרבי יהושע בן לוי**, וליה לא סבירא ליה

והלכתא: אין בגידין בנותן טעם

גיד הנשה שנתבשל עם הגידים - בזמן שמכירו, בנותן טעם - ואם לאו, כולן אסורין, והרוטב בנותן טעם -- {ולבטול ברובא?!} (ק), (א) אבריה שאני!

וכן חתיכה של נבלה, וכן חתיכה של דג טמא, שנתבשלה עם החתיכות - בזמן שמכירין, בנותן טעם - ואם לאו, כולן אסורות, והרוטב בנותן טעם -- {ותבטיל ברובא?!} - הניחא למאן דאמר: "כל שדרכו לימנות" שנינו - אלא למאן דאמר: "את שדרכו לימנות" שנינו, מאי איכא למימר?! אשאני חתיכה, הואיל וראויה להתכבד בה לפני האורחים!

וצריכא! דאי אשמעינן גיד, משום דבריה היא - אבל חתיכה, אימא לא; ואי אשמעינן חתיכה, הואיל וראויה להתכבד בה לפני האורחים - אבל גיד, אימא לא! - צריכא!

דרש **רבה בר בר חנה**: חתיכה של נבלה ושל דג טמא, אינה אוסרת עד שתתן טעם ברוטב, ובקיפה, ובחתיכות

אוקי **רב** אמורא עליה ודרש: כיון שנתן טעם בחתיכה, חתיכה עצמה נעשת נבלה, ואוסרת כל החתיכות כולן, מפני שהן מינה! {אמר ליה **רב ספרא לאביי**: מכדי רב כמאן אמרה לשמעתי? - כרבי יהודה, דאמר מין במינו לא בטיל - מאי איריא "כי נתן טעם"?! אפילו כי לא נתן טעם נמי?! >אמר ליה: הכא במאי עסקינן? בשקדם וסלקו!

<<**רבא** אמר: (**ק,ב**) אפילו תימא לא קדם וסלקו, הוי מין ומינו ודבר אחר, וכל מין ומינו ודבר אחר, סלק את מינו כמי שאינו, ושאין מינו רבה עליו ומבטלו!

משנה: נוהג בטהורה, ואינו נוהג בטמאה. **רבי יהודה** אומר: אף בטמאה. אמר **ר' יהודה**: והלא מבני יעקב נאסר גיד הנשה, ועדיין בהמה טמאה מותרת להן! אמרו לו: בסיני נאמר, אלא שנכתב במקומו!

גמרא: {וסבר ר' יהודה איסור חל על איסור?! והתניא: **ר' יהודה** אומר: יכול תהא נבלת עוף טמא מטמא בגדים בבית הבליעה? תלמוד לומר: (ויקרא כב) "נבלה וטרפה לא יאכל לטמאה בה" - מי שאיסורו משום "בל תאכל נבלה" - יצא זה, שאין איסורו משום "בל תאכל נבלה" אלא משום "בל תאכל טמאה"!

~וכי תימא: קסבר: אין בגידין בנותן טעם, ובטמאה נמי איסור גיד איכא, איסור טומאה ליכא - ;וסבר ר' יהודה אין בגידין בנותן טעם?! והתניא: האוכל גיד הנשה של בהמה טמאה - **ר' יהודה** מחייב שתים, ו**ר' שמעון** פוטר! >לעולם, קסבר יש בגידין בנותן טעם, וקסבר נוהג בשליל, דאיסור גיד ואיסור טומאה בהדי הדדי קאתי!

{ומי מצית אמרת נוהג בשליל?! והתנן: נוהג בשליל. **ר' יהודה** אומר: אינו נוהג בשליל, וחלבו מותר >הני מילי גבי טהורה, דרחמנא אמר: (דברים יד) "כל בבהמה תאכלו" - אבל בטמאה, נוהג!

{ומי מצית אמרת דתרוייהו בהדי הדדי קאתו?! והתנן: על אלו טומאות הנזיר מגלח: על המת, ועל כזית מן המת ~וקשיא לן: על כזית מן המת מגלח - על המת כולו, לא כל שכן! ואמר **ר' יוחנן**: לא נצרכא אלא לנפל שלא נתקשרו אבריו בגידין - אלמא איסור טומאה קדים! |>אף על גב דאיסור טומאה קדים, אתי איסור גיד חייל עליה, שכן איסורו נוהג בבני נח! ~דיקא נמי דקתני: אמר **ר'**

מחברת חולין - ז

יהודה: והלא מבני יעקב נאסר גיד הנשה, ועדיין בהמה טמאה מותרת להם!

גופא: האוכל גיד הנשה של בהמה טמאה - **רבי יהודה** מחייב שתיים, **(קא,א)** ו**רבי שמעון** פוטר {ור' שמעון, מה נפשך?! - אי איסור חל על איסור, ליחייב נמי משום גיד; אי אין איסור חל על איסור, ליחייב משום טומאה, דקדים; ואי אין בגידין בנותן טעם, ליחייב משום גיד! אמר **רבא**: לעולם קסבר אין בגידים בנותן טעם, ושאני התם, דאמר קרא: (בראשית לב) "על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה" - מי שגידו אסור ובשרו מותר - יצתה זו, שגידו אסור ובשרו אסור!

אמר **רב יהודה** אמר **רב**: האוכל גיד הנשה של נבלה - ר' מאיר מחייב שתיים, וחכמים אומרים: אינו חייב אלא אחת. ומודים חכמים לר' מאיר באוכל גיד הנשה של עולה ושל שור הנסקל, שחייב שתיים, וּמאן האי תנא, דבאיסור כולל, איסור חל על איסור לית ליה - איסור כולל באיסור חמור אית ליה? אמר **רבא**: רבי יוסי הגלילי היא! דתנן: טמא שאכל קדש, בין קדש טמא בין קדש טהור, חייב. **רבי יוסי הגלילי** אומר: טמא שאכל את הטהור, חייב; טמא שאכל את הטמא, פטור, שלא אכל אלא דבר טמא! אמרו לו: אף טמא שאכל את הטהור, כיון שנגע בו, טמאהו!

{שפיר קא אמרי ליה רבנן לר' יוסי הגלילי! אומר **רבא**: בנטמא הגוף ואחר כך נטמא בשר, כולי עלמא לא פליגי דחייב, דאיסור כרת קדים - כי פליגי בנטמא בשר ואחר כך נטמא הגוף! רבנן אית להו איסור כולל, דמגו דמיחייב אחתיכות טהורות דעלמא, מיחייב נמי אחתיכה טמאה; ורבי יוסי הגלילי לית ליה איסור כולל, דמגו לא אמרינן!

{ורבי יוסי הגלילי, נהי דאיסור כולל לית ליה באיסור קל, יבא איסור חמור יחול על איסור קל?! ומאי ניהו? - טומאת הגוף! שהרי טומאת הגוף בכרת! אמר **רב אשי**: מאן לימא לן דטומאת הגוף חמורה?! דלמא טומאת בשר חמורה, דלית ליה טהרה במקוה!

(קא,ב) {ורבי יוסי הגלילי, לית ליה איסור כולל?! והתניא: שבת ויום הכפורים, שגג ועשה מלאכה - מנין שחייב על זה בעצמו ועל זה בעצמו? תלמוד לומר: (ויקרא כג) "שבת היא", "יום הכפורים הוא", דברי **רבי יוסי הגלילי**. **רבי עקיבא** אומר: אינו חייב אלא אחת אשלח **רבין** משום **דרבי יוסי בר' חנינא**: כך הצעה של משנה,

ואיפוך!

שלח **רב יצחק בר יעקב בר גיורי** משום **דרבי יוחנן**: לדברי רבי יוסי הגלילי, למאי דאפכן, שגג בשבת והזיד ביום הכפורים, חייב - הזיד בשבת ושגג ביום הכפורים, פטור - גמאי טעמא? אמר **אביי**: שבת קביעא וקיימא, יום הכפורים בי דינא דקא קבעי ליה! {אמר ליה **רבא**: סוף סוף, תרוייהו בהדי הדדי קאתנו?! | אלא אמר **רבא**: שמדא הוה, ושלחו מתם דיומא דכפורי דהא שתא שבתא הוא! - וכן כי אתא **רבין** וכל נחותי, אמרוה כרבא

אמר **ר' יהודה**: והלא מבני יעקב נאסר גיד הנשה, ועדיין בהמה טמאה מותרת להן! אמרו לו: בסיני נאמר, אלא שנכתב במקומו! -- תניא: אמרו לו ל**ר' יהודה**: וכי נאמר "על כן לא יאכלו בני יעקב"? והלא לא נאמר אלא "בני ישראל", ולא נקראו "בני ישראל" עד סיני! - אלא בסיני נאמר, אלא שנכתב במקומו, לידע מאיזה טעם נאסר להם!

{מתלב **רבא**: (בראשית מו) "וישאו בני ישראל את יעקב אביהם" כלאחר מעשה! {אמר ליה **רב אחא בריה דרבא לרב אשי**: מההיא שעתא ליתסר?! אמר ליה: וכי תורה פעמים פעמים ניתנה?! ההוא שעתא, לאו שעת מעשה הואי ולא שעת מתן תורה הואי!

תנו רבנן: אבר מן החי נוהג בבהמה חיה ועוף, בין טמאין ובין טהורין, דברי **רבי יהודה ורבי אלעזר**. **וחכמים** אומרים: אינו נוהג אלא בטהורין

אמר **ר' יוחנן**: ושניהן מקרא אחד דרשו: (דברים יב:כג) "רק חזק לבלתי אכול הדם, כי הדם הוא הנפש (**קבא**) ולא תאכל הנפש עם הבשר" - ר' יהודה ור' אלעזר סברי: כל שאתה מצווה על דמו, אתה מצווה על אבריו. והני טמאין נמי, הואיל ואתה מצווה על דמן, אתה מצווה על אברין; ורבנן סברי: "לא תאכל הנפש עם הבשר" - אלא בשר לחודיה - כל שבשרו מותר, אתה מצווה על אבריו - וכל שאין בשרו מותר, אי אתה מצווה על אבריו

{ור' יהודה, למה ליה קרא?! ליתי איסור אבר ליחול על איסור טומאה, שכן איסורו נוהג בבני נח?! אין הכי נמי! וכי איצטריך קרא, לרבי אלעזר!

תניא נמי הכי: אבר מן החי נוהג בבהמה חיה ועוף, בין טמאה בין טהורה, שנאמר: (דברים יב) "רק חזק לבלתי אכול הדם" - כל

מחברת חולין - ז

שאתה מצווה על דמו, אתה מצווה על אבריו. וכל שאי אתה מצווה על דמו, אי אתה מצווה על אבריו, דברי **רבי אלעזר**.
וחכמים אומרים: אינו נוהג אלא בטהורין, שנאמר: "לא תאכל הנפש עם הבשר" - אלא בשר לחודיה - כל שבשרו מותר, אתה מצווה על אבריו - וכל שאין בשרו מותר, אין אתה מצווה על אבריו. **ר' מאיר** אומר: אינו נוהג אלא בבהמה טהורה בלבד

סימן: שמואל שילא שימי

אמר **רבה בר שמואל** אמר **רב חסדא**, ואיתימא **רב יוסף**, ואמרי לה: אמר **רבה בר שילא** אמר **רב חסדא**, ואיתימא **רב יוסף**, ואמרי לה: **רבה בר שימי** אמר **רב חסדא** ואיתימא **רב יוסף**: מאי טעמא דר' מאיר? - אמר קרא: (דברים יב:כא) "וזבחת מבקרך ומצאנך"¹⁵!

אמר **רב גידל** אמר **רב**: מחלוקת בישראל - אבל בבן נח, דברי הכל: מוזהר על הטמאין כטהורין. תניא נמי הכי: אבר מן החי, בן נח מוזהר עליו על הטמאים כטהורים, וישראל אינו מוזהר אלא על הטהורין בלבד - איכא דאמרי "טהורה", ור' מאיר. איכא דאמרי "טהורים", ורבנן

אמר **רב שיזבי**: אף אנן נמי תנינא: אכל אבר מן החי ממנה, אינו סופג ארבעים, ואין שחיטה מטהרתה - במאי? אילימא בישראל, פשיטא דאין שחיטה מטהרתה! - אלא לאו בבני נח - מכלל דאסור!

רבי מני בר פטיש רמי רישא אסיפא, ומשני: רישא בישראל, וסיפא בבן נח

אמר **רב**: אבר מן החי צריך כזית - מאי טעמא? אכילה כתיבה ביה!

{מתיב **רב עמרם**: אכל אבר מן החי ממנה, אינו סופג את הארבעים, ואין שחיטה מטהרתה - ואי סלקא דעתך בעינן כזית, תיפוק ליה דקאכל כזית!¹⁶ <כדאמר **רב נחמן**: במשהו בשר, גידין ועצמות - הכא נמי, במשהו בשר, גידין ועצמות!

{תא שמע: דאמר **רב**: (**קב,ב**) אכל צפור טהורה - בחייה, בכל שהוא; במיתתה, בכזית. וטמאה - בין בחייה בין במיתתה, בכל

15 וכתוב אחריו: (דברים יב:כג) "רק חזק לבלתי אכל הדם"

16 יש גורסים: "דקאכל כזית טמא"

מחברת חולין - ז

שהוא אהכא נמי, במשהו בשר, גידים ועצמות!

{תא שמע: נטל צפור שאין בו כזית ואכלו - רבי פוטר ור' אלעזר בר' שמעון מחייב. אמר ר' אלעזר בר' שמעון: קל וחומר: על אבר ממנה חייב - על כולה, לא כל שכן! חנקה ואכלה, דברי הכל בכזית ~עד כאן לא פליגי אלא דמר סבר: בחייה לאברים עומדת, ומר סבר: בחייה לאו לאברים עומדת - דכולי עלמא, מיהא, לא בעינן כזית! אמר רב נחמן: במשהו בשר, גידים ועצמות!

{ומי איכא מידי דבכוליה לית ביה כזית בשר, ובחד אבר אית כזית במשהו בשר גידין ועצמות?! אמר רב שרביא: אין! בקלניתא! {אימא סיפא: חנקה ואכלה, דברי הכל בכזית - והא, קלניתא עוף טמא הוא, ואמר רב: טמאה, בין בחייה בין במיתתה, במשהו! |אלא כעין קלניתא!

אמר רבא: אם תמצא לומר סבר רבי מחשבת אוכלין שמה מחשבה - חישב לאוכלה אבר אבר, ואכלה כולה, חייב! אמר ליה אביי: גומי איכא מידי דאילו אכיל ליה אחר, לא מיחייב, ואכיל ליה האי, מיחייב?! אמר ליה: זה לפי מחשבתו, וזה לפי מחשבתו! ואמר רבא: אם תמצא לומר סבר ר' אלעזר בר ר' שמעון מחשבת אוכלין שמה מחשבה - חישב לאוכלה מתה, ואכלה חיה, פטור! אמר ליה אביי: גומי איכא מידי דאילו אכיל ליה אחר, מחייב, ואכיל ליה האי, פטור?! אמר ליה: זה לפי מחשבתו, וזה לפי מחשבתו!

אמר ר' יוחנן: (דברים יב) "לא תאכל הנפש עם הבשר" - זה אבר מן החי; (שמות כב) "ובשר בשדה טרפה לא תאכלו" - זה בשר מן החי ובשר מן הטרפה. ור' שמעון בן לקיש אמר: "לא תאכל הנפש עם הבשר" - זה אבר מן החי ובשר מן החי; "ובשר בשדה טרפה לא תאכלו" - זה בשר מן הטרפה

אכל אבר מן החי ובשר מן החי, לר' יוחנן חייב שתיים, לר' שמעון בן לקיש אינו חייב אלא אחת; אכל בשר מן החי ובשר מן הטרפה, לר' שמעון בן לקיש חייב שתיים, לר' יוחנן אינו חייב אלא אחת; אכל אבר מן החי ובשר מן הטרפה, לדברי הכל חייב שתיים

{ורמינהו: (קגא) אכל אבר מן החי מן הטרפה - ר' יוחנן אמר: חייב שתיים, ור' שמעון בן לקיש אמר: אינו חייב אלא אחת ~בשלמא לר' יוחנן, ניחא - אלא לר' שמעון בן לקיש, קשיא! אמר רב יוסף: לא קשיא! - כאן בבהמה אחת, כאן בשתי בהמות - בשתי בהמות מיחייב שתיים, בבהמה אחת פליגי; בבהמה אחת במאי פליגי? אמר אביי: כגון שנטרפה עם יציאת

מחברת חולין - ז

רובה! מר סבר: בהמה בחייה, לאברים עומדת, ואיסור טרפה ואיסור אבר בהדי הדדי קאתו. ומר סבר: בהמה בחייה לאו לאברים עומדת, ולא אתי איסור אבר חייל ואיסור טרפה!

<<ואיבעית אימא: דכולי עלמא בהמה בחייה לאו לאברים עומדת, ובמיתאי איסור אבר מיחל ואיסור טרפה קא מיפלגי - מר סבר: אתי איסור אבר חייל ואיסור טרפה; ומר סבר: לא אתי איסור אבר חייל ואיסור טרפה!

<<<איבעית אימא: דכולי עלמא בהמה בחייה לאברים עומדת, וכגון שנטרפה לאחר מכאן, ובמיתאי איסור טרפה חייל ואיסור אבר קא מיפלגי - מר סבר: אתי וחייל; ומר סבר: לא אתי וחייל

<<<<רבא אמר: כגון שתלש ממנה אבר וטרפה בו - מר סבר: בהמה בחייה לאברים אינה עומדת, איסור אבר ואיסור טרפה בהדי הדדי קאתו; ומר סבר: בהמה בחייה לאברים עומדת, ולא אתי איסור טרפה חייל ואיסור אבר

אמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן: אכל חלב מן החי מן הטרפה, חייב שתים {אמר ליה ר' אמאי: ולימא מר שלש, שאני אומר שלש!?

איתמר נמי: אמר ר' אבהו אמר ר' יוחנן: אכל חלב מן החי מן הטרפה, חייב שלש

במאי קמיפלגי? כגון שנטרפה עם יציאת רובה - מאן דאמר שלש קסבר: בהמה בחייה לאברים עומדת, דאיסור חלב, ואיסור אבר, ואיסור טרפה בהדי הדדי קאתו; ומאן דאמר שתים קסבר: בהמה בחייה לאו לאברים עומדת, ואיסור חלב ואיסור טרפה איכא - איסור אבר לא אתי חייל

<<ואי בעית אימא: דכולי עלמא בהמה בחייה לאו לאברים עומדת - ובמיתאי איסור אבר וחייל ואיסור חלב ואיסור טרפה קא מיפלגי - מר סבר: אתי חייל, ומר סבר: לא אתי חייל

<<ואי בעית אימא: דכולי עלמא בהמה בחייה לאברים עומדת, וכגון שנטרפה לאחר מכאן - ובמיתאי איסור טרפה מיחל ואיסור אבר קא מיפלגי - מר סבר: אתי חייל מידי דהוה אחלב, דאמר מר: התורה אמרה יבא איסור נבלה יחול על איסור חלב, ויבא איסור טרפה יחול על איסור חלב; ואידך: אחלב הוא דחייב, דהותר (קגב) מכללו - אבל אבר, דלא הותר מכללו, לא!

כי אתא רב דימי, אמר: בעא מיניה רבי שמעון בן לקיש מרבי

מחברת חולין - ז

יוחנן: חלקו מבחוץ, מהו? אמר ליה: פטור! מבפנים, מאי?
אמר ליה: חייב!

כי אתא **רבין**, אמר: חלקו מבחוץ פטור; מבפנים, **רבי יוחנן** אמר:
חייב, **וריש לקיש** אמר: פטור -- **רבי יוחנן** אמר: חייב - הרי נהנה
גרונו בכזית; **וריש לקיש** אמר: פטור - אכילה במעיו בעינן,
ולכא {אלא לרבי שמעון בן לקיש, היכי משכחת לה דמחייב?
אמר **רב כהנא**: בגרומיתא זעירתא!

ורבי אלעזר אמר: אפילו חלקו מבחוץ נמי, חייב - מחוסר קריבה
לאו כמחוסר מעשה דמי!

אמר **ר' שמעון בן לקיש**: כזית שאמרו - חוץ משל בין השינים.
ורבי יוחנן אמר: אף עם בין השינים

אמר **רב פפא**: בשל בין שינים דכולי עלמא לא פליגי - כי פליגי
בין החניכיים - מר סבר: הרי נהנה גרונו בכזית; ומר סבר: אכילה
במעיו בעינן

אמר **רבי אסי** אמר **רבי יוחנן**: אכל חצי זית והקיאו, וחזר ואכל
חצי זית אחר, חייב מבפנים? אהרי נהנה גרונו בכזית!
בעא **רבי אלעזר מר' אסי**: אכל חצי זית והקיאו, וחזר ואכלו, מהו?
מאי קא מיבעיא ליה? אי הוי עיכול אי לא הוי עיכול - ותיבעי
ליה כזית! אלא אי בתר גרונו אזלינן, אי בתר מעיו אזלינן!
{ותפשוט ליה מדרבי אסי?! ארבי אסי, גמריה איעקר ליה, ואתא
ר' אלעזר לאדכוריה! והכי קאמר ליה: למה לי חצי זית אחר?!
לימא מר בדידיה, דאיכא למשמע מינה תרתני! - שמעינן מינה
דלא הוי עיכול, ושמעינן מינה דהרי נהנה גרונו בכזית! אישתיק
ולא אמר ליה ולא מידי. אמר ליה: מופת הדור! לא זימנין סגיאיין
אמרת קמיה דרבי יוחנן, ואמר לך: הרי נהנה גרונו בכזית!